

Литература

Александра Филиповић

Чувар сатова (3)

Било је ту сатова из давних времена, било је и оних који више нису ни радили, оних са украсима, чак и оних што свирају.

Округли сат се препири са квадратним о томе који је лепши, стаклени се дичи својим умећем гутања ватре, а танки зелени труди се да порасте.

Сваког лета било је тек придолжних сатова, и оних који су нестали заувек.

На Стевиној руци, те последње године на дорђолској плажи, боравио је и мали метални сат. Био је толико обичан и без појединости које би привукле пажњу, да га готово нико и није примећивао. Његове казале куцале су тихо, бојажљиво, као да пазе да кога не узнемире. И поред гомиле сатова око себе, увек је био сам и одељен од осталих. Припадао је Липском, ситном чиновнику у општини.

Нешто изнад часовника чиновника Липског налазио се жути сатић мале Ање, девојчице голубије душе, спремне за полетање. Његове казале су често застајале, уповавајући се у месту и с муком се поново покретале. Бивале су све уморније.

На средини руке, тик испод лакта, црвене се велики сат са перјем и светлуцавим каменчићима, који је кад га додирнеш цвркутао као канаринац, само лепше. Био је то сат господина Магде, младе супруге најбогатјег трговца у Београду.

Доле, скоро до длана, лежао је часовник дванаестогодишњег мутавог Мује, сребрнаст, са кожним каишевицама. Пресијавао се као крљушт дунавских кленова. Премда је био нов, сат никада није радио како треба, већ је пратио неки себи својствен ритам, час заостајући, час журећи.

Поред малог розе часовника Бордел Мире, окер часовника Шулета Муљатора и округлог златног сата богате Немице Перике коју су њени суграђани звали Перуника, због исхране засноване искључиво на биљу, тог последњег лета на Стевиним рукама дисало је време још многих часовника.

Оно што је, поред часовника, нама деци код Стеве такође било занимљиво, било је и његово гордо, усправно држање и смртна озбиљност којом је приступао послу. Кад год бисмо му се превише приближили, кад год бисмо прешли невидљиву границу коју је повукао око сатова, он би нас најурио, узвикујући притом ону своју познату, коју смо ми касније међу собом понављали, гушећи се од смеха, „Иш, вране ћосаве!“

Због дугачких руку и ногу и због посла који је обављао, прозвали смо га Казалка. Иако се љутио када бисмо му у пролазу добили Стева Казалка, кад би завршио свој посао и увече легао у кревет, смешио се и било му је некако мило што га тако зовемо, јер он нас је све волео. (...)

Гостовање Хрватског казалишта из Печуја

„Рогоње” побрале симпатије

Успешна сарадња два мањинска позоришта, која је отпочела пре пет година, настављена је извођењем комедије о брачном троуглу и свим перипетијама које таква авантура може да донесе

Комедију истакнутог хрватског драматурга Мира Гаврана, Хрватско казалиште из Печуја извело је током више од двадесет пута у скоро свим местима у Мађарској где живе Хрвати, као и на фестивалима у Хрватској. Представа је овога пута изведена у препуној сали Српског позоришта у Мађарској.

Миро Гавран је углавном познат по својим драмама, али је и комедија „Рогоње” до сада имала много успеха. Она на симпатичан начин представља неверну жену, Катарину, која манипулише са своја два мужа. Међутим, истина ипак избија на видело и Фрици, аустријски Хрват, сазнаје да његова супруга Катарина има још једног мужа, темпераментног далматинца Шиму. Он одлучује да оде и лично се упозна са супарником.

Након краће свађе, два мушкараца потпуно различитог менталитета спаја алкохол. Њих двојица се договоре да Катарини не помињу да су се упознали, већ да наставе живот као да се ништа није десило и тако

сачувају љубав. Ипак, лукава Катарина, која својом лепотом врло лако манипулише мушкарцима, у игру укључује још једног љубавника. „Мекани” Фрици то сазнаје, па се пожали Шими, који очекује да му се Катарина врати из Беча. Након тога следи суочавање са Катарином, која своје мужеве поновно вара и још једном од њих прави „рогоње”. Ово је сиче представе која је имала позитиван одјек у публици.

КУЛТУРА

Улогу Фриција тумачио је Славен Видаковић, који је веома убедљиво представио аустријски менталитет. Шиму је глумио Стипан Ђурић, а Катарину млада глумица Марица Фачко.

„Ово је у протеклој години била најизвођенија представа нашег казалишта. Гости вали смо и у више места у Хрватској и мислим да се публици свидела ова представа. Желели бисмо да и даље наставимо добру сарадњу са Српским позориштем и планирамо да ускоро и они нама дођу у посету”- рекао нам је Славен Видаковић, који је недавно и директор Хрватског казалишта у Печују.

Главни организатор овог гостовања, директор Српског позоришта у Мађарској Милан Рус такође је изразио своје жеље и наде када се ради о даљој сарадњи.

„Сарадња је почела пре око пет година, када смо предству Про-

фесионалаца играли у Хрватском казалишту. Тада смо се договорили да ћемо организовати размену представа. Ово је њихово друго гостовање и надам се ће се сарадња наставити”.

Након представе приређен је мали коктел за госте, а затим је дружење настављено на заједничкој вечери, током које се разговарало о наставку сарадње.

Страхиња Јовановић

Иницијатива из Мајша

Експонати Емице Козић ускоро на новом месту

Норберт Бугарски каже да се управо ради на оснивању својеврсне „Српске собе” у мајшанској етно-кући, где ће бити изложена заоставштина покојне Емилије-Емице Козић из Мохача

Иако је Самоуправа Срба у Мајшу формирана тек прошле јесени и још увек чека финансијску подршку из централног буџета, на основу седнице одржане 15. фебруара може се констатовати да бирано тело Срба у овом малом барањском насељу има велике планове и жеље на пољу очувања и неговања културно-историјских споменика српског народа.

Првим овогодишњим заседањем самоуправе председавао је њен председник Норберт Бугарски, који је и ранијих година, као старатељ мајшанске српске православне цркве, уложио много турда на обнови и улепшавању светог храма, као и обезбеђењу материјалних средстава за реализацију радова на светињи. Говорећи о овогодишњим плановима, агилни руководиоца Самоуправе Срба у Мајшу подвукао је да се ради на оснивању такозване „Српске собе” у мајшанској етно-кући, где ће бити изложена за-

оставштина покојне Емилије-Емице Козић из Мохача. Просторија у којој ће се наћи српска поставка већ је окречена, а ускоро се очекује и постављање изложбеног материјала. Трага се и за свештеничком одеждом и другим црквеним предметима који би били саставни део изложбе. Свечано отварање „Српске собе” је планирано за почетак маја, када ће изложба бити комплетна и спремна за посетиоце. Део наследства Емилије Козић, нарочито слике и предмети из њене дневне собе, представљају праву музејску вредност.

Поред припремања ове сталне изложбе, чланови Мајшанске српске мањинске самоуправе радиће и на улепшавању порте светог храма. Жеља мештана је да се посади дрвеће и украсне биљке. Веома је важно и обележававање храмовне славе свете Петке. Слично претходним годинама, и током ове јесени планирана је достојна прослава Петковаче, патрона светиње.

Емица Козић у српској соби у Шумберку (архивска фотографија)

У низу овогодишњих планова Мајшана важно место заузима и промоција књиге „Православни храмови у Мађарској” аутора Милана Дујмова и Марте Нађ-Салаи. Чланови бираног тела Срба улажу велике напоре и да обезбеде средства за обнову српске православне цркве, која се сматра правим драгуљем овог села.

Предраг Мандић